STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

GMINY GIDLE

NA LATA 2024-2029

Gidle, 2023 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp 3

I. Podstawy prawne opracowania Strategii 6

1. Główne ramy prawne 6
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla 8

II. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy 17

1. Proces uspołeczniania 17
2. Słownik pojęć 17

III. Wizja, misja oraz cel strategiczny 18

IV. Charakterystyka środowiska społecznego 19

Informacje ogólne 19
Struktura ludności 20
Szkolnictwo podstawowe 20
Pomoc społeczna 21
Bezrobocie 21

V. Diagnoza Problemów Społecznych 23

1. Badania 23
2. Diagnoza z 2022 r. – wnioski i rekomendacje 24

Wnioski 24
Rekomendacje 27

3. Diagnoza z 2023 r. – wnioski i rekomendacje 34

Wnioski 34
Rekomendacje 36

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych 37

VI. Analiza SWOT oraz dane prospektywne 40

1. Analiza SWOT 40
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii) 46

Pomoc społeczna 46
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii 47
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej 48

VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja 49

1. Cele główne strategii. 49
2. Cele operacyjne i ich realizacja 51
VIII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią 60
IX. System zarządzania i aktualizacji strategii. 62
Podmioty zarządzające realizacją strategii 62
Ramy finansowe Strategii 62
Instrumenty realizacji strategii 64
Monitoring i ocena wdrażania strategii 64
Załącznik nr 1 – wykaz podmiotów ekonomii społecznej 67

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny" – w ujęciu R. Marisa jest to: *,,ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić"*[1]. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru[2]. W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,
- można go przezwyciężyć przez zbiorowe działanie.

Gmina tworzy Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie

[1] K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

[2] K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno– kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- wsparcie dla rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które ją dotykają.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym”, co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych."

I.PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 100, ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2123);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2561, ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571).
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r., poz. 810 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r,, poz. 2230 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1429).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej przedstawiono sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno- gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania Państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.
2. Polska Cyfrowa.
3. Kapitał ludzki.
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski.

1. Rozwój regionalny.
2. Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

1. Kapitał społeczny.
2. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych, obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna.

Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.

- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,

– wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.

5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno- programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia

do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego. Dodatkowo, integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest wojewódzka strategia w zakresie polityki społecznej.

Strategia w zakresie polityki społecznej Województwa Łódzkiego do 2030 r.

Celem głównym Strategii jest „Poprawa jakości życia w regionie i równy dostęp mieszkańców do szans na rozwój w różnych sferach życia". Strategia określa następujące Cele Strategiczne (w ramach określonych obszarów):

Aktywne i silne społeczności lokalne:

- Budowa silnych społeczności lokalnych opartych na współpracy i zaufaniu (Obszar: Kapitał społeczny);
- Wzmocnienie potencjału rodzin (Obszar: Wsparcie rodzin i dzieci);
- Zapewnienie równego dostępu do opieki i edukacji włączającej, jako wysokiej jakości edukacji dla wszystkich w całym województwie, poczynając od opieki żłobkowej, a kończąc na edukacji dorosłych, jak również dostosowanie systemu kształcenia, zwłaszcza zawodowego, do potrzeb rynku pracy (Obszar: Edukacja, opieka i wychowanie);
- Wzmacnianie spójności społecznej oraz rozwijanie kapitału kreatywnego w województwie łódzkim poprzez wspieranie działań z obszaru kultury i edukacji kulturalnej (Obszar: Kultura);

Standardy i jakość życia:

- Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców województwa (Obszar: Ubóstwo oraz ubóstwo energetyczne);

- Ograniczenie okresu pozostawania bez pracy oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej (Obszar: Aktywność zawodowa);
- Zapewnienie dobrego standardu mieszkań dla słabiej uposażonych oraz młodych mieszkańców województwa łódzkiego (Obszar: Mieszkalnictwo);
- Promocja i wspieranie aktywnego stylu życia mieszkańców, a przez to poprawa stanu zdrowia (Obszar: Zdrowy styl życia);

Wyłączenie społeczno-zawodowe:

- Wzrost włączenia społecznego i samodzielności osób z niepełnosprawnościami (Obszar: Wsparcie osób z niepełnosprawnościami, w tym z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu);
- Zwiększenie aktywności i poprawa stanu zdrowia osób starszych (Obszar: Osoby starsze);
- Ograniczenie skali uzależnień, w tym behawioralnych i zachowań ryzykownych oraz ich negatywnych konsekwencji (Obszar: Wsparcie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniami, używaniem problemowym oraz zachowaniami ryzykownymi);
- Ograniczenie skali bezdomności, poprawa jakości życia osób doświadczających bezdomności (szczególnie w zakresie opieki zdrowotnej) (Obszar: Bezdomność);
- Zwiększenie poziomu integracji cudzoziemców (Obszar: Integracja cudzoziemców);
- Zwiększenie dostępności transportowej, architektonicznej, cyfrowej, dostępności informacyjno-komunikacyjnej, z uwzględnieniem grup mieszkańców o szczególnych potrzebach (np. starszych, OzN) (Obszar: Dostępność);

Horyzontalne:

- Zwiększenie roli ekonomii społecznej i solidarnej jako narzędzia rozwoju lokalnego zaspokajającego potrzeby społeczne (Obszar: Ekonomia społeczna);
- Zwiększenie roli i jakości usług społecznych świadczonych w regionie (Obszar: Usługi społeczne).

Ponadto, należy zwrócić uwagę, iż integralną częścią Strategii w zakresie polityki społecznej, stanowią następujące programy:

- Wojewódzki Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych Województwa Łódzkiego 2030;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025.

II. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Gidle, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne. W konsekwencji, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii na lata 2018-2023), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Gidle – Gmina dążąca do zwiększenia bezpieczeństwa i standardu życia mieszkańców, dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.

Misję Gminy Gidle, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco:

Gidle – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Celem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją oraz misją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Urzeczywistnieniem będzie wskazanie odpowiednich Celi Strategicznych i powiązanych z nimi kierunków działania.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Gidle[3] ma 5 911 mieszkańców, z czego 49,8% stanowią kobiety, a 50,2% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 14,7%. 58,6% mieszkańców gminy Gidle jest w wieku produkcyjnym, 16,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,0 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Gidle zawarli w 2022 roku 23 małżeństw, co odpowiada 4,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Gmina Gidle ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -67. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -11,61 na 1000 mieszkańców gminy Gidle. W 2022 roku urodziło się 33 dzieci, w tym 54,5% dziewczynek i 45,5% chłopców.

W 2022 roku zarejestrowano 80 zameldowań w ruchu wewnętrznym i 46 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Gidle 34.

Powierzchnia Gminy wynosi 116,00 km^2.

Według stanu na koniec 2022 r., w Gminie Gidle zarejestrowanych było 372 podmioty gospodarcze – osoby prowadzące działalność gospodarczą (dominujące przedmioty działalności to: handel i naprawy, a także produkcja).

Gmina Gidle dysponuje łącznie 30 lokalami komunalnymi, o łącznej powierzchni użytkowej 1630,13 m^2.

[3] Dane wskazane w podrozdziale „Informacje ogólne” – www.polskawliczbach.pl

STRUKTURA LUDNOŚCI

Struktura ludności zaprezentowana została w formie tabelarycznej, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny.

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2021 rok	5971	2948	3023
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	948	420	528
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	3679	1640	2039
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1344	888	456
2022 rok	5911	2940	2971
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	952	431	521
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	3608	1619	1989
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1351	890	461

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych.

Liczba placówek	**2020/2021**	**2021/2022**	**2022/2023**
Placówki wychowania przedszkolnego	3	3	3
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	130	155	154
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	382	391	366

Na terenie Gminy Gidle brak jest szkół średnich.

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2021 ROK	**2022 ROK**
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	167	150
W TYM ZADANIA WŁASNE	166	149
W TYM ZADANIA ZLECONE	1	1
LICZBA RODZIN	148 oraz 70 – sama praca socjalna (bez świadczeń)	132 oraz 57 – sama praca socjalna (bez świadczeń)
LICZBA OSÓB W RODZINACH	220 oraz 100 – sama praca socjalna (bez świadczeń)	199 oraz 97 – sama praca socjalna (bez świadczeń)

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gidlach (dalej jako: GOPS lub OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (strona 22).

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny.

BEZROBOCIE

	2021 ROK		**2022 ROK**	
	OGÓŁEM	**KOBIETY**	**OGÓŁEM**	**KOBIETY**
BEZROBOTNI	102	47	118	54
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	16	*bd*	16	*bd*

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2021 rok			2022 rok		
UBÓSTWO	97	139	2,33	80	113	1,91
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	4	21	0,35	5	27	0,46
BEZDOMNOŚĆ	4	4	0,07	5	5	0,08
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	71	98	1,64	61	83	1,40
BEZRADNOŚĆ	9	34	0,57	9	38	0,64
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	71	102	1,71	59	78	1,32
ALKOHOLIZM	13	14	0,23	13	14	0,24
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	6	8	0,13	3	3	0,05

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

W Gminie Gidle, w okresie 2022-2023, dwukrotnie przeprowadzono badania wśród mieszkańców, których efektem są dwie Diagnozy Problemów Społecznych. W 2022 r. zrealizowano pogłębione badanie dot. skali problemów związanych z sięganiem po substancje uzależniające (alkohol, nikotyna, narkotyki), doświadczaniem zjawiska przemocy oraz uzależnień behawioralnych. Badania te przeprowadzono wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.

Drugie badanie to Diagnoza Problemów Społecznych, której celem była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył następujących kwestii:

- warunków życia mieszkańców gminy, w tym dostępności do opieki zdrowotnej, miejsc spędzania czasu wolnego oraz dostępności do transportu publicznego w gminie Gidle,
- przyczyn problemów społecznych,
- ubóstwa,
- sytuacji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych,
- poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy Gidle,
- bezrobocia,
- wykluczenia społecznego,
- uzależnień i przemocy domowej,
- problemów osób starszych oraz młodzieży,
- zaangażowania władz w rozwiązywanie problemów społecznych i zadowolenia wobec oferty wsparcia dla mieszkańców gminy.

Zróżnicowany dobór próby w obu dokumentach, umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Z uwagi na obszerny charakter obu dokumentów, w dalszej części niniejszego Rozdziału przedstawiono jedynie wnioski oraz rekomendacje, zawarte w tych opracowaniach.

2. Diagnoza z 2022 r. – wnioski i rekomendacje

WNIOSKI

Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców

Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów – 74,00% ankietowanych spożywa alkohol, a 2,00% z nich robi to codziennie. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (55,41%) oraz wino (31,08%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (95,95%). Jedynie 4,05% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest towarzystwo (58,11%).

Dobrą informacją jest fakt, iż skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu nie przybiera dużych rozmiarów – 5,41% respondentów przyznało się do takiego zachowania. W Gminie Gidle również nie obserwuje się problemu pijanych kierowców. Jedynie 4,05% ankietowanych prowadziło raz pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Dodatkowo należy zauważyć, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, jednak 11,00% ankietowanych widziało na terenie swojej miejscowości kobiety w ciąży pijące alkohol.

Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynizmu wśród ankietowanych, można dostrzec, iż 25,00% pali papierosy, przy czym 23,00% sięga po nie codziennie. Jeśli chodzi o ilość wypalanych papierosów to 28,00% respondentów deklaruje, iż wypala mniej niż 5 papierosów w ciągu dnia, 35,00% mieszkańców między 16, a 15 razy, zaś kolejne 24,00% osób wypala od 16 do 25 sztuk. Respondenci sięgają po papierosy głównie dla przyjemności (64,00%), a dodatkowo większość z nich nigdy nie próbowało rzucić palenia, ale zamierzają spróbować (36,00%).

Problem narkotykowy

Również problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w Gminie Gidle nie przybiera dużych rozmiarów – 8,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 4,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, 2,00%

badanych sięgało po nie kilka razy w roku, a kolejne 2,00% codziennie lub prawie codziennie. Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie z ciekawości, dla towarzystwa oraz dla lepszej zabawy (po 50,00%). Co ciekawe, co 19,00% ankietowanych uważa, że pozyskanie narkotyków w gminie jest łatwo dostępne.

Problem przemocowy

Mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą klasyfikacji zachowań przemocowych. Wiedzą również do kogo należy zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy. Dane pokazują, iż 29,00% ankietowanych doświadczało kiedykolwiek przemocy. Większość osób doznała przemocy psychicznej (82,76%), a przemocy fizycznej doświadczyło 37,93% osób. Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie partner/partnerka (37,93%) oraz ojciec (44,83%).

Jeśli chodzi o stosowanie przemocy to robiło to 16,00% ankietowanych. Stosowali oni głównie przemoc fizyczną (68,75%), rzadziej przemoc psychiczną (25,00%). Respondenci stosowali przemoc głównie wobec partnera/partnerki (37,50%). Natomiast 4,00% badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet w ciągu dnia od 1 do 3 godzin (35,00%), zaś 4,00% osób robi to dłużej niż 10 godziny dziennie. Dodatkowo 49,00% ankietowanych przyznało, iż można uznać ich za osoby uzależnione od telefonu komórkowego.

W Gminie Gidle nie obserwuje się wysokiego odsetka osób, które mogą być uzależnione od hazardu. Jedynie 2,00% wiele razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystało z takich miejsc oraz nie obstawiało zakładów bukmacherskich.

Problemy społeczne wśród uczniów

Problem alkoholowy

Zdaniem 18,70% uczniów, ich rówieśnicy spożywają alkohol. Natomiast do spożywania kiedykolwiek alkoholu przyznało się 20,97% chłopców oraz 11,48% dziewczynek. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem

mają w bardzo wczesnym wieku. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy pili alkohol w przedziale wiekowym 8-10 lat (23,08% chłopców). Badani uczniowie, którzy sięgają po alkohol, przeważnie wybierają piwo (65,00%), szampana (70,00%), a także wino (45,00%), zaś alkohol spożywają głównie w czasie uroczystości rodzinnej (70,00%). Dodatkowo, uczniowie w większości przyznają, iż nie kupują alkoholu, ponieważ inni ich nim częstują (65,00%).

Co istotne, zdaniem większości młodzieży, rodzice mają wiedzą o tym, iż ich dzieci spożywają alkohol (80,00%), jednak często nie podejmują działań (68,75%). Są to bardzo alarmujące dane, pokazujące, iż rodzice nie mają wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji zażywania przez dzieci i młodzież środków uzależniających lub też nie potrafią rozmawiać z dziećmi.

Ciekawym wydaje się również fakt, iż zdaniem młodzieży, alkohol w gminie jest łatwo dostępny – taką odpowiedź wskazało12,20% osób. Co więcej, uczniowie przyznają także, iż ich rówieśnicy sami kupują sobie alkohol (4,88%) lub kupują go starsi koledzy (23,58%). Natomiast z danych zebranych od sprzedawców wynika, iż młodzież próbuje samodzielnie kupić alkohol (wiele razy zdarzyło się to dwóm osobom, a raz lub kilka razy – dziesięciu sprzedawcom). Jednak żaden z respondentów nie przyznał się do sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim. W związku z deklaracjami uczniów, działaniami profilaktycznymi należy objąć sprzedawców, ale również klientów, którzy często ignorują sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim.

Problem narkotykowy

Przyglądając się skali problemu narkotykowego wśród młodzieży z Gminy Gidle, można zauważyć, iż skala tego zjawiska nie jest powszechna. Żaden z ankietowanych uczniów nie zażywa narkotyków lub dopalaczy (100,00%). Dodatkowo większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Gminie Gidle. Zdaniem uczniów substancje psychoaktywne można kupić przede wszystkim na osiedlu (4,19% chłopców, 4,84% dziewczynek) oraz u konkretnej osoby (1,20% chłopców, 4,30% dziewczynek).

Problem nikotynowy

Młodzi mieszkańcy w większości nie palą papierosów (79,03% chłopców, 91,80% dziewczynek). Osoby, które przyznały się do palenia papierosów w zdecydowanej większości robią to rzadko – palą mniej niż jednego papierosa na tydzień (77,78%).

Problem przemocowy

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. 27,42% chłopców i 11,48% dziewczynek przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych. Dodatkowo, jak przyznają ankietowani przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (62,50%). Kolejno 16,26% uczniów, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Większość uczniów deklaruje, iż samemu nie stosowało przemocy (87,80%). Natomiast osoby, które przyznają się do tego typu zachowań (20,97% chłopców, 3,28% dziewczynek), zachowania przemocowe stosują głownie wobec rówieśników (73,33%).

Problem uzależnień behawioralnych

Badania pokazują, iż uczniowie nie wiedzą, czym są uzależnienia behawioralne (65,04%), a 14,63% ankietowanych korzysta z komputera i Internetu poza nauką powyżej 6 godzin dziennie. Dodatkowo 18,18% uczniów przyznaje, że zdarza m się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu lub komputera np. przed rodzicami. Większość uczniów twierdzi, że na ich komputerze nie ma zainstalowanej tzw. „blokady rodzicielskiej" (5,79%).

Problemy społeczne według sprzedawców alkoholu

Analizując odpowiedzi sprzedawców alkoholu można zaobserwować, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilka lat w Gminie Gidle jest stałe (9 osób). Dodatkowo wszyscy badani sprzedawcy przyznali, że nigdy nie sprzedali alkoholu ani papierosów osobie niepełnoletniej. Dodatkowo większość sprzedawców uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu (9 osób).

REKOMENDACJE

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Pozytywne wyniki, mogą być konsekwencją inicjatyw edukacyjnych ze strony środowiska szkolnego, dlatego należy kontynuować tę działalność.

- W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych.
- W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą oraz jak widać spełniają zamierzony cel, dlatego warto dalej organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.
- Warto zwrócić się do instytucji zewnętrznych, których specjaliści mogą prowadzić szkolenia dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, nauki asertywności, aktualizacji systemu prawnego oraz sposobów na skuteczne przekazywanie odpowiedniej wiedzy dostosowanej do etapu rozwojowego uczniów. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną szkolenia takie powinny odbywać się również online.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę.

- Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych

lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:

- Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
- Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderskich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
- Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może

mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).

- Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.
- Dalsze rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie Gminy Gidle. W tym celu można wykorzystać tablice informacyjne w: Ośrodku Pomocy Społecznej, parafiach, siedzibach organizacji pozarządowych, Punkcie Konsultacyjnym, szkołach, urzędach itp.

– Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Rekomenduje się:

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.
- Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Na terenie Gminy Gidle powinna zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.

- Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

– Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

  - Zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych.
  - Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych.
  - Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
  - Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
  - Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
  - Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
  - Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie

w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

- Wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie Gminy Gidle dla młodzieży, poprzez edukację i kontrolę sprzedawców.

W związku z problemem przemocy rekomenduje się:

- Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.), a także możliwości uzyskania pomocy (przede wszystkim bezpłatnej) i miejsc, które taką pomoc świadczą.
- Włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.
- Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.
- Zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskiej Karty"), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem.
- Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie.

<u>W ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych:</u>

- Biorąc pod uwagę rozwój mediów elektronicznych i związanych z tym zagrożeń, zasadne jest zwiększanie aktywności w działalności szkół w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom, np. poprzez zajęcia profilaktyczne omawiające problem cyberprzemocy.

- Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania mediów cyfrowych oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do dzieci młodszych (w szkole podstawowej) i ich rodziców.
- Wymagane jest wdrożenie procedur zwiększających bezpieczeństwo cyfrowe w szkołach.
- Rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne mogą okazać się broszury/ulotki plakaty informujące o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.

3. Diagnoza z 2023 r. – wnioski i rekomendacje

WNIOSKI

W badaniu przeprowadzonym w Gminie Gidle, mieszkańcy ocenili aktualne warunki życia w gminie w sposób zróżnicowany. 37,00% respondentów uznało je za „średnie”, a 31,00% za „raczej dobre”. Natomiast 19,00% badanych oceniło warunki jako „dobre”, a 7,00% jako „bardzo dobre”. 6,00% osób uznało warunki za „złe”, w tym 5,00% jako „raczej złe” i 1,00% jako „złe”.

Główne przyczyny problemów społecznych w gminie, wskazane przez mieszkańców to alkoholizm (55,00%), niezaradność życiowa (48,00%), bezrobocie (38,00%), oraz długotrwała lub ciężka choroba (30,00%). Większość ankietowanych (41,00%) słyszało o rodzinach ubogich w gminie, 25,00% zna wiele takich rodzin, a 18,00% zna nieliczne przypadki.

Osoby niepełnosprawne często borykają się z problemami, z których najważniejsze to bariery architektoniczne (64,00%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (66,00%), oraz utrudniony dostęp do środków transportu (52,00%). Oferowana pomoc

dla osób niepełnosprawnych jest uważana za niewystarczającą przez 82,00% respondentów (43,00% uważa, że jest „raczej nie”, a 39,00% - „nie”).

Większość mieszkańców (60,00%) uznaje dostępność miejsc spędzania wolnego czasu w gminie za niedostateczną, a 30,00% ocenia ją jako „źle” lub „bardzo źle”. Pod względem bezpieczeństwa, 72,00% ankietowanych czuje się bezpiecznie w gminie (64,00% - „dobrze”, 8,00% - „bardzo dobrze”), ale 7,00% ocenia swoje bezpieczeństwo jako „źle” lub „bardzo źle”.

W kwestii transportu publicznego, 57,00% osób uważa, że jest on zły, a 34,00% - „bardzo zły”. Zagrożenie wykluczeniem społecznym uznaje za umiarkowane 54,00% ankietowanych, a 14,00% uważa je za nasilone.

Rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień są według mieszkańców najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym (68,00%). Następnie osoby starsze i samotne są wymieniane przez 52,00% respondentów. Osoby starsze według ankietowanych często borykają się z chorobami (75,00%) i samotnością (73,00%). Aby umożliwić osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym, 46,00% respondentów uważa, że rozwijanie przez gminę programów społecznych jest kluczowe.

Przemoc w rodzinie jest obecna według 25,00% ankietowanych, a główne przyczyny to uzależnienia (83,93%) i nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi (66,07%).

Mieszkańcy są niezadowoleni z dostępu do opieki zdrowotnej (60,00%), udziału mieszkańców w życiu publicznym (29,00%) oraz organizacji czasu wolnego (27,00%). Większość mieszkańców (25,00%) uważa, że zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych jest „niedostateczne”.

Podsumowując, wyniki badania wskazują na potrzebę działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Gidle, zwłaszcza w obszarach dostępu do opieki zdrowotnej, pomocy dla osób niepełnosprawnych, dostępu do miejsc spędzania wolnego czasu oraz skutecznych działań przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

REKOMENDACJE

Na podstawie analizy wyników badań ustalono katalog problemów i niezaspokojonych potrzeb, w odniesieniu, do których wskazane byłoby podjęcie stosownych działań. Celem sprostania oczekiwaniom mieszkańców i poprawy jakości ich życia należy:

- Podjąć konkretne działania w celu zwalczania uzależnień, szczególnie narkomanii i alkoholizmu. Konieczne jest zwiększenie dostępności programów terapeutycznych i profilaktycznych oraz zorganizowanie kampanii edukacyjnych na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami.
- Zapewnić większe wsparcie dla rodzin ubogich poprzez programy pomocy finansowej, szkolenia zawodowe i wsparcie psychologiczne. Warto również rozważyć działania mające na celu obniżenie kosztów życia, takie jak subsydia na opłaty mieszkaniowe i żywność.
- Inwestować w usuwanie barier architektonicznych, poprawę transportu publicznego oraz zapewnienie łatwiejszego dostępu do placówek rehabilitacyjnych. Warto również zwiększyć ofertę pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Zmniejszyć poziom bezrobocia poprzez stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, a także inwestować w programy szkoleniowe i reedukacyjne. Zachęcanie do przedsiębiorczości lokalnej może pomóc w tworzeniu nowych miejsc pracy.
- Wdrożyć programy społeczne, które wspierają zagrożone grupy, takie jak osoby uzależnione, osoby starsze i niepełnosprawne. Te programy powinny promować aktywność społeczną, kształcenie i wsparcie psychologiczne.
- Zainwestować w poprawę dostępności opieki zdrowotnej, zwłaszcza w obszarze lekarzy specjalistów i ośrodków zdrowia. Działania te mogą pomóc w zwiększeniu zadowolenia mieszkańców i poprawie ich zdrowia.
- Rozwijać miejsca do spędzania wolnego czasu, takie jak place zabaw, boiska i tereny rekreacyjne. Warto również inwestować w kulturalne wydarzenia i kluby sportowe.

- W celu zwiększenia zaufania mieszkańców i poprawy relacji między społeczeństwem a władzami lokalnymi, warto aktywnie słuchać opinii mieszkańców i angażować ich w proces podejmowania decyzji.
- Regularnie monitorować i oceniać skuteczność podejmowanych działań oraz reagować na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej, zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

1) spółdzielnie socjalne,
2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
5) organizacje pozarządowe[4],
6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz

[4] Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,

- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społeczne wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oznaczają działania z następujących zakresów:

1) polityki prorodzinnej,
2) wspierania rodziny,
3) systemu pieczy zastępczej,
4) pomocy społecznej,
5) promocji i ochrony zdrowia,
6) wspierania osób niepełnosprawnych,
7) edukacji publicznej,
8) przeciwdziałaniu bezrobocia,
9) kultury,
10) kultury fizycznej i turystyki,
11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
12) mieszkalnictwa,
13) ochrony środowiska,
14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Podmioty ekonomii społecznej, które zarejestrowane są na terenie Gminy Gidle zostały wymienione w Załączniku nr 1 do niniejszej Strategii. Podmioty te wykonują

usługi społeczne praktycznie we wszystkim obszarach, przede wszystkim jednak z zakresu: wspierania rodziny, pomocy społecznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez Gminę Gidle. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

VI. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weeknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej – skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy – zaangażowanie w pracę kadry Ośrodka Pomocy Społecznej – wysokie wykształcenie i duża wiedza pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej – chęć nabywania nowych umiejętności, chęć uczestnictwa w szkoleniach podnoszących kwalifikację pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej – znajomość środowisk wymagających pomocy – dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie gminy – szybka wymiana informacji pomiędzy instytucjami – dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie – dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny	– duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej – brak mieszkania interwencyjnego – zwiększenie ilości pracy socjalnej z trudnym klientem – pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników pomocy społecznej – niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej – niska liczba chętnych osób do świadczenia usług opiekuńczych – ograniczona/utrudniona możliwości skorzystania przez pracowników z superwizji bądź sesji terapeutycznych – słabo rozwinięty wolontariat – brak wystarczających środków finansowych na realizacje zadań pomocowych – brak posterunku Policji w gminie

– realizacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego przez szkoły	
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów – możliwość dofinansowania ze środków UE – dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku – warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych – zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie: przeciwdziałania przemocy, przeciwdziałania wykluczeniu	– stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej – brak pokoleniowości rodzin, pozostawianie w samotności osób starszych i niepełnosprawnych przez rodzinę – przeniesienie obowiązków rodziny względem osób starszych i niepełnosprawnych na instytucje pomocowe – starzenie się społeczeństwa – dziedziczenie niezaradności klientów OPS – wzrastająca liczba osób uzależnionych (alkohol, narkotyki) – obciążenie nowymi zadaniami – kształtowanie się postaw roszczeniowych – przekazywanie negatywnych wzorców przez rodziców – wzrost ilości osób ubogich i bezdomnych – powszechna dostępność alkoholu, środków odurzających – zwiększająca się liczba osób potrzebujących mieszkania socjalnego

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych oraz profilaktyczno-edukacyjnych – realizacja mikrograntów – podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi – imprezy plenerowe promujące zdrowy styl życia – punkt konsultacyjny – dostęp do psychologa – współpraca instytucji pomocowych	– brak dostatecznej wiedzy wśród społeczeństwa na temat uzależnień od narkotyków i uzależnień behawioralnych – brak dostępu do psychiatrii dziecięcej – słabo rozwinięty wolontariat – duża ilość punktów sprzedaży alkoholu – brak miejsc pracy w gminie – brak grupy DDA
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– pozyskiwanie dodatkowych środków krajowych i unijnych – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscach publicznych – pozyskanie środków finansowych na kontynuacje działania punktu konsultacyjnego	– niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy – brak pozytywnych wzorców w rodzinie oraz przenoszenie złych zachowań z pokolenia na pokolenie – „dziedziczenie” uzależnień – brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży

– możliwość finansowania zadań w zakresie uzależnień behawioralnych	

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– optymalna liczba przedszkoli i szkół publicznych na terenie gminy – pięć placówek oświatowych – przygotowana kadra pedagogiczna – wysoko wykwalifikowana – urozmaicony zakres zajęć pozalekcyjnych dla dzieci – cykliczna organizacja imprez plenerowych na terenie gminy – dobra współpraca między instytucjami oświatowymi, społecznymi oraz kulturalnymi – prężnie działająca Rada Rodziców – współpraca szkół z organizacjami pozarządowymi: OSP, Klub sportowy, Gminne Koło Gospodyń Wiejskich itp. – modernizacja infrastruktury sportowej – prężnie funkcjonująca Biblioteka oraz Gminny Ośrodek Kultury (dobra lokalizacja) – dwa dobrze działające Kluby Sportowe	– słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy – brak różnorodnej oferty dla młodzieży: zbyt mała oferta dla młodzieży; brak miejsca spotkań dla tych odbiorców, które pozwoliłoby rozwijać swoje talenty, brak osoby w zespole znającej się na pracy z młodzieżą; brak informacji o potrzebach lokalnej młodzieży – brak psychologa dziecięcego w gminie – brak świetlic środowiskowych, terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin problemowych, patologicznych czy zagrożonych wykluczeniem – mała liczba specjalistów mogących prowadzić zajęcia dodatkowe, brak motywacji – brak zainteresowania kulturą ze strony społeczeństwa, niska świadomość społeczna – braki kadrowe w Bibliotece

– 3 Koła gospodyń wiejskich, w tym 2 koła prężnie działające i 1 koło nowe – Działalność Klubu Senior + (zajęcia dla 20 seniorów) – Działalność orkiestr dętych na terenie gminy (2 orkiestry) – przychylność rady gminy oraz włodarzy gminy do realizacji różnego rodzaju programów na rzecz rodzin, edukacji, kultury – działalność świetlic wiejskich przy GOK	– mała powierzchnia pomieszczeń Biblioteki, co utrudnia realizację zajęć (warsztatów, lekcji, itp.), jak również problem wyposażenia – niedostateczna ilość miejsc w przedszkolu – brak przepływu informacji między instytucjami
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– pozyskiwanie środków na realizację zadań, szkoleń i innych ze źródeł zewnętrznych (UE, konkursy, projekty) – pozyskiwanie środków zewnętrznych – pozyskanie lokali na świetlice środowiskowe i terapeutyczne – stworzenie świetlicy terapeutycznej, świadczącej specjalistyczną pomoc – aktywność społeczności gminy: duży potencjał artystyczny mieszkańców, pojawianie się inicjatyw oddolnych, aktywni Seniorzy – realizowanie nowych projektów sportowo-rekreacyjnych – aktywność młodzieży jako wolontariuszy – Odciągnięcie dzieci i młodzieży od gier komputerowych i uzależnień	– niż demograficzny, wraz ze starzeniem się społeczeństwa – niska świadomość edukacyjna – wyjazd młodzieży do większych miast – brak wykwalifikowanej kadry na rynku, odpływ pracowników z doświadczeniem do sektora prywatnego – bierność społeczności lokalnej w uczestniczeniu w wydarzeniach sportowych

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy ubóstwa, przemocy domowej, starzenia się społeczeństwa, niepełnosprawności, trudnej sytuacji osób długotrwale chorych,
- likwidacja barier architektonicznych,
- propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej oraz idei wolontariatu poprzez zachęcanie do nawiązywania kontaktów sąsiedzkich, współpracę pracowników socjalnych z lokalną społecznością, tworzenia sieci wsparcia,
- motywowanie do podnoszenia kompetencji zawodowych przez osoby bezrobotne, co może przyczynić się do zwiększenia szans na podjęcie przez nich zatrudnienia na otwartym rynku pracy, udzielanie wsparcia w poszukiwaniu ofert pracy, udzielanie informacji i wskazówek w tym zakresie,
- kierowanie osób bezrobotnych do wyspecjalizowanych instytucji zajmujących się tego typu problematyką,
- zintensyfikowanie prowadzonej pracy socjalnej w celu zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia ubóstwa, bezrobocia np. dyspenserów, a w tym udzielanie wsparcia z zakresie załatwiania spraw urzędowych, zachęcanie do wprowadzania zmian w życiu, przedstawianie alternatywnych rozwiązań, kierowanie do specjalistów z zakresu medycyny, psychologii, prawa,
- utrzymywanie na odpowiednim poziomie ofert spędzania wolnego czasu oraz rozwijania pasji zarówno przez dzieci, młodzież jak też osoby starsze, niepełnosprawne,
- kontynuacja uczestnictwa w programach rządowych dających wsparcie osobom starszym oraz niepełnosprawnym,

- zatrudnienie wykwalifikowanych opiekunek środowiskowych realizujących usługi opiekuńcze, zgodnie z przyjętymi standardami,
- kontynuacja lokalnej polityki Gminy w kierunku dalszego stwarzania sprzyjających warunków dla inwestycji na terenie Gminy,
- zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych,
- zwiększenie udziału seniorów oraz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych w życiu społecznym,
- aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych,
- podniesienie jakości wszystkich usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, długotrwale chorych poprzez profesjonalizację kadry pomocy społecznej,
- zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- systematyczne działania prowadzące do zwiększenia świadomości osób dorosłych w przedmiocie uzależnień, konsekwencji uzależnień oraz często związanej z uzależnieniem przemocy domowej,
- poszerzenie wiedzy uczniów w zakresie uzależnień i ich skutków,
- umocnienie współpracy z rodzicami, pedagogami w celu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie bezpieczeństwa na drogach poprzez edukację dzieci, częstsze kontrole trzeźwości kierowców np.
- kontynuacja działań profilaktycznych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- wspieranie działań w celu utworzenia Klubu AA, a także w celu utworzenia grupy DDA

- dalsze prowadzenie przez Gminę Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemami – poszerzenie oferty pomocy,
- interdyscyplinarna współpraca instytucji i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- profilaktyka prozdrowotna,
- zwiększenie dostępności oferty opieki na dziećmi do lat 3 oraz dostępu do przedszkoli
- edukacja dzieci i młodzieży w obszarze lokalnego patriotyzmu i idei wolontariatu,
- wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych,
- propagowanie atrakcyjnych ofert spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań,
- integrowanie społeczności lokalnej,
- edukacja seniorów w obszarze bezpieczeństwa.

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujmy sposób:

Gidle – gmina dążąca do zwiększenia bezpieczeństwa i standardu życia mieszkańców, dostosowana do bieżących potrzeb społecznych

Natomiast misja wyrażona została:

Gidle – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Gidle – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, zapewniająca realizację bieżących potrzeb społecznych.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

I. **Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**

II. **Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami.**

III. **Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<table>
<tr><td colspan="2"><u>Cel Strategiczny nr I</u>
<u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</u></td></tr>
<tr><td><u>Cele operacyjne</u></td><td><u>Kierunki działania:</u></td></tr>
<tr><td>1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin</td><td>– Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej
– Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin
– Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami gminy zajmującymi się polityką społeczną
– Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług
– Wsparcie specjalistyczne osób na co dzień zajmujących się pracą z rodzinami dotkniętymi przemocą (superwizja)</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u>
– Opracowanie i wdrożenie kolejnych programów przeciwdziałania przemocy domowej
– Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</td></tr>
<tr><td>2. Wspieranie rodzin w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych</td><td>– Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy, a także problemów opiekuńczo-wychowawczych
– Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową;
– Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla rodzin</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć w zakresie zwiększenia kompetencji wychowawczych,
– Liczba rodzin z dziećmi objętych procedurą NK,
– Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
– Liczba zawiązanych grup wsparcia dla rodzin (ew. ilość spotkań w ramach istniejących grup wsparcia).

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</td></tr>
<tr><td>3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej</td><td>– Podnoszenie kompetencji rodzicielskich
– Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego
– Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
– Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego
– Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych;
– kontynuacja współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
– pomoc osobom starszym, doświadczającym przemocy.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć w zakresie zwiększenia kompetencji wychowawczych
– Ilość osób dotkniętych przemocą, którym udzielono wsparcia psychologicznego,
– Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia postaci pobytu w mieszkaniach interwencyjnych,
– Liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
– Liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
– Liczba osób starszych objętych procedurą NK..</td></tr>
<tr><td>4. Wspieranie rodzin z dziećmi</td><td>– Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
– Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin
– Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
– Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek (letni, zimowy)
– Liczba zajęć dokształcających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć)
– Liczba świetlic/klubów młodzieżowych, placówek wsparcia dziennego
– Liczba (oraz kwota) wypłaconego wsparcia finansowego dla rodzin</td></tr>
<tr><td>5. Wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</td><td>– Organizowanie dokształcania dla dzieci szczególnie z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
– Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci
– Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych służących rozwojowi rodziny
– Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie</td></tr>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba/ilość zajęć dla dzieci i młodzieży
– Liczba świetlic/klubów młodzieżowych, placówek wsparcia dziennego
– Liczba opracowanych programów zajęć dodatkowych dla dzieci w szkołach
– Liczba programów terapeutycznych i profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</td></tr>
<tr><td>6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną</td><td>– Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną
– Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi
– Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych
– Pozyskanie środków finansowych na realizację różnorodnych projektów kulturalnych – w tym z zakresu edukacji kulturowej, organizacji imprez, zajęć dla różnych grup społecznych.
– Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej</td></tr>
</table>

Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:

- Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz dla specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi
- Wielkość i rodzaj pozyskanych środków na realizację projektów
- Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań (np. kampanii) zwiększających świadomość społeczną w zakresie tematu przemocy domowej

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.

Czas realizacji – lata 2024-2029

Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe

Realizatorzy – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, kulturalne i sportowe, i inne.

Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura rejonowa, kuratorzy sądowi, Kościół, społeczność lokalna oraz pozostałe podmioty.

Cel Strategiczny nr II
Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami.

Cele operacyjne	Kierunki działania:
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	– Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne (m.in. PUP) – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych – Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia – Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej

<table>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba przeprowadzonych lub współfinansowanych szkoleń dla bezrobotnych
– Wielkość i rodzaj przyznanej pomocy społecznej dla bezrobotnych

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</td></tr>
<tr><td>2. Rozwój usług społecznych i aktywizacja dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym</td><td>– Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców
– Organizacja zajęć i warsztatów dla osób niepełnosprawnych
– Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych
– Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych
– Upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności
– Wsparcie dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
– Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych jako element deinstytucjonalizacji wsparcia wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami</td></tr>
<tr><td colspan="2">Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:
– Liczba zorganizowanych imprez
– Liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów
– Liczba zrealizowanych usług
– Rodzaj (oraz wielkość) udzielonego wsparcia i pomocy opiekunom osób z niepełnosprawnościami

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</td></tr>
<tr><td>3. Rozwój usług społecznych i aktywizacja seniorów</td><td>– Likwidacja barier architektonicznych
– Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla seniorów
– Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych</td></tr>
</table>

	– Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych – Promowanie w środowisku seniorów form aktywnego spędzania czasu wolnego. – Zapewnienie integracji międzypokoleniowej – Rozwój usług edukacyjnych adresowanych od osób starszych.
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba i rodzaj prac/działań w ramach likwidacji barier architektonicznych – Liczba i rodzaj udzielonych świadczeń opiekuńczych i specjalistycznych – Liczba przeprowadzonych szkoleń – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć/warsztatów/imprez integracyjnych – Liczba i rodzaj udzielonych działań/usług o charakterze edukacyjnym Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
4. Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem oraz bezdomnych	– Rozszerzenie programów dożywiania dzieci i młodzieży – Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem – Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego – Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezdomnych i osób zagrożonych bezdomnością – wdrażanie działań prowadzących do przeciwdziałania bezdomności. – Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury oraz innych form usług społecznych na potrzeby osób bezdomnych/ubogich oraz rodzin w tym deinstytucjonalizacja wsparcia (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i inne)
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba (skala) udzielonej pomocy w ramach programu dożywiania dzieci i młodzieży – Liczba zorganizowanych (bądź wspartych finansowo) wyjazdów dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem – Rodzaj i skala form wsparcia zindywidualizowanego Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

Czas realizacji – lata 2024-2029

Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe

Realizatorzy – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, kulturalne i sportowe.

Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy , Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki wsparcia, Policja, Kościół, społeczność lokalna, a także pozostałe podmioty.

Cel Strategiczny nr III
Efektywna polityka prozdrowotna,
zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Cele operacyjne	**Kierunki działania:**
1. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	– Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych – Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie – Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej – Pobudzanie oddolnych inicjatyw
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń o charakterze integracyjnym – Rodzaj i ilość nowych form aktywizacji społeczno- kulturalnej Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących życie lokalnej społeczności	– Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych

	– Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa – Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba (skala) udzielonego wsparcia dla organizacji społecznych i pozarządowych – Liczba/skala działań podjętych w ramach promocji seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym również imprezy integracyjne) Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
3. Zminimalizowanie zjawisk problemów społecznych	– Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego – Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii – Kontynuacja kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych – Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja/wdrażanie programów profilaktycznych i kampanii społecznych
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba i rodzaj oferowanych usług w ramach poradnictwa (specjalistycznego, psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego) – Liczba zorganizowanych szkoleń (bądź innych działań) dla rodziców i dzieci na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych (inne działania – np. kampanie edukacyjne) – Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Liczba i rodzaj działań pomocowych w ramach zwiększania dostępności terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych/współuzależnionych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

4. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia	– Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Promocja modelu zdrowego stylu życia – Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych – Wdrażanie projektów i programów promujących zdrowy styl życia
Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego: – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć sportowych i/lub rekreacyjnych – Rodzaj kampanii promujących zdrowy tryb życia Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo- sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
Czas realizacji – lata 2024-2029 Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe Realizatorzy – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, kulturalne, sportowe i inne. Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, placówki leczenia uzależnień , ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, a także inne podmioty	

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

Problem społeczny	**Prognoza zmian**
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami – powstawanie środowiskowych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami – podniesienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych

	– wzrost zaangażowania osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym
Przemoc domowa	– zmniejszenie zjawiska przemocy domowej poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania (przemocy) – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą – ochrona ofiar przemocy – prowadzenie specjalistycznych porad i terapii dla sprawców przemocy – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy domowej
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych.

IX. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym".

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;

b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwala budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;

c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy/miasta jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy/miasta. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie

rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia, w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Koszt realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gidle na lata 2024-2029 został oszacowany w skali rocznej, odrębnie dla poszczególnych celów strategii. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych w roku 2024 będą oscylować w granicach określonych w poniższym zestawieniu:

<table>
<tr><th>Cel:</th><th>2024</th><th>2025 – 2029</th></tr>
<tr><td>I</td><td>3 570 000</td><td rowspan="3">Realizacja zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gidle w latach 2025- 2029 będzie finansowana z budżetu Gminy Gidle do wysokości środków finansowych zaplanowanych na ten cel w danym roku budżetowym.</td></tr>
<tr><td>II</td><td>1 880 0000</td></tr>
<tr><td>III</td><td>460 000</td></tr>
</table>

Wskazane wyżej ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągania celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, gmina Gidle będzie musiało oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno- promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Gminy, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Gidle oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gidlach.

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Kierownika GOPS.

Kierownik GOPS może wskazać Koordynatorów Wspierających, jako osoby/podmioty wspierające realizację poszczególnych Celów (bądź Kierunków działania) niniejszej Strategii. Osoby te, jeżeli nie podlegają służbowo Kierownikowi GOPS, są przydzielane/delegowane do wskazanych zadań na polecenie Wójta (na wniosek Kierownika).

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza GOPS, są:

- Urząd Gminy;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Ośrodek Kultury;
- Pedagodzy szkolni;
- Szkoły i przedszkola;
- placówki zdrowia.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być np.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z celami strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Stosownie do zapisów Strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Gminy. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 31 marca każdego roku na ręce Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Koordynatorzy Wspierający składają sprawozdanie za poprzedni rok z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej i oceną stopnia osiągania celów nakreślonych w strategii. Całościowy raport Kierownik GOPS przedkłada Wójtowi do końca czerwca każdego roku za rok poprzedzający.

Monitoring powyższy posłuży do ewaluacji zapisów Strategii. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych należy podjąć działania aktualizujące obowiązującą Strategię.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – WYKAZ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

- Fundacja EKOOSTOJA
- Fundacja Stajnia Gowarzów
- Fundacja Stajni ORSZA
- Koło Gospodyń Wiejskich Gidle
- Koło Gospodyń Wiejskich Gowarzów
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ludwikowie
- Ludowy Klub Sportowy WARTA Pławno
- Ludowy Klub Sportowy VIS Gidle
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ciężkowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gidlach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gowarzowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pławnie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wojnowicach
- Regionalny Ośrodek Pomocy Stowarzyszenie Centrum Pomocy "PANACEUM" w Grabach
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Oświaty i Kultury "ALFA"
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Borowa
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ruda "RUDEK"
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Stęszów "PROMYCZEK"